

MĚŘENÍ PRACOVNÍ SCHOPNOSTI ZAMĚSTNANCŮ V ČR

VÝSLEDKY II. ETAPY PROJEKTU A MĚŘENÍ WORK ABILITY INDEX

§ 320a, písm. b) zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce – oblast prevence rizik vzniku poškození zdraví zaměstnanců následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání

OBSAH

- 1**   **Obsah prezentace**
- 2**   **Popis šetření**
Odvětví a jeho výběr, response, zpětná vazba, popis základních výsledků
- 3**   **Prezentace a ukázka výsledků**
Výsledky podle konkrétních třídění
- 4**   **Příklady dobré praxe a doporučení pro ČR**
Zahraniční příklady a navrhovaná doporučení v oblasti age managementu

POPIS PILOTNÍHO MĚŘENÍ WORK ABILITY INDEX V ČR

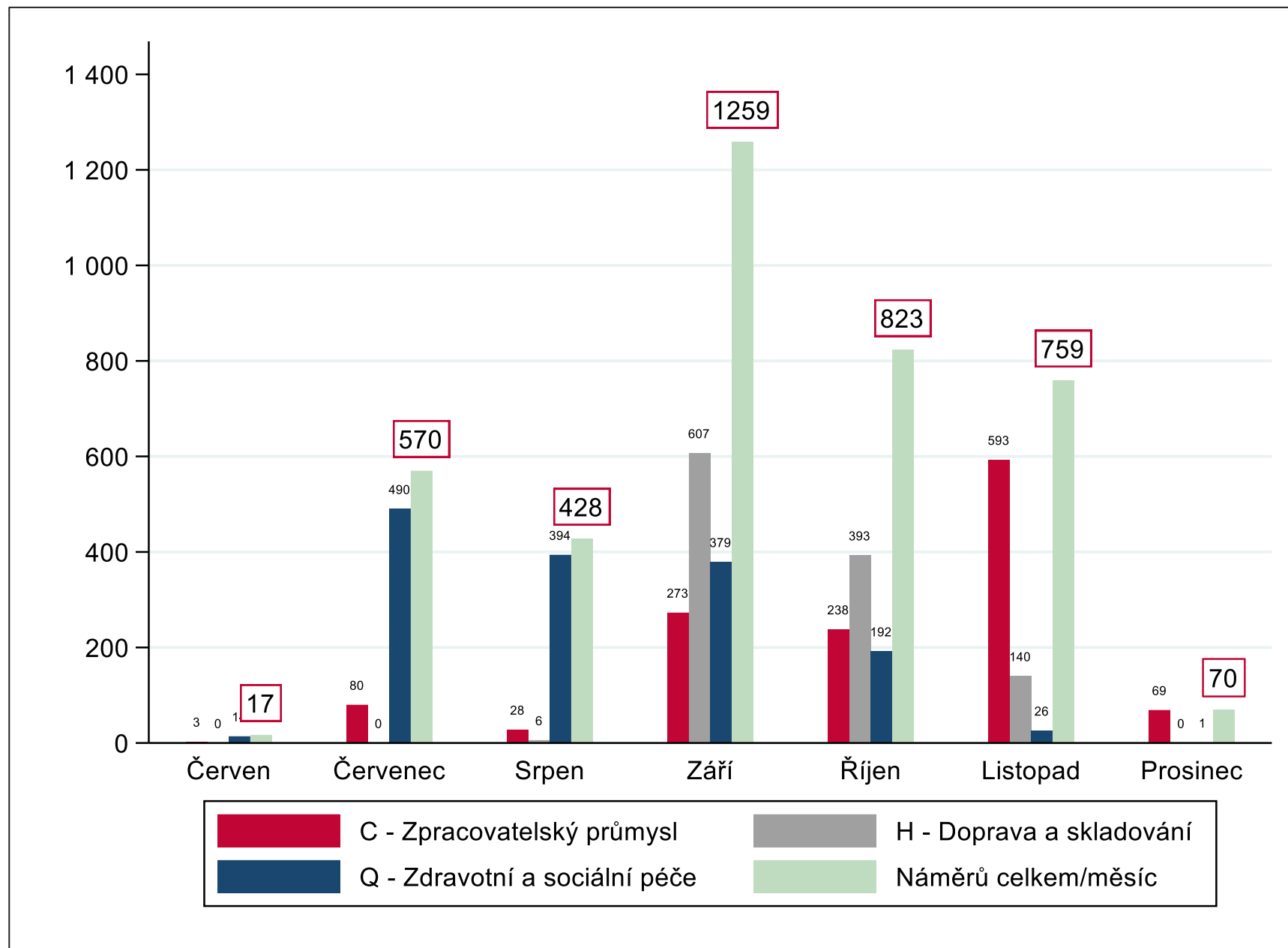
TREXIMA

- **Zahájení měření:** Červen 2022 **Sběr dat:** Age Management, z.s.
- **Odvětví (CZ-NACE):** Zpracovatelský průmysl (C) **Infrastruktura:** TREXIMA, spol. s r. o.
Doprava a skladování (H)
Zdravotní a sociální péče (Q)
- **Předpokládaný počet náměrů:** 3 000 (1 000 / odvětví)
- **Konečný počet náměrů:** 3 926 dotazníků (C=1 284) (H=1 146) (Q=1 496)
- **Žádost o zpětnou vazbu:** 32 % respondentů (1 252 osob)

Popis shromážděného souboru

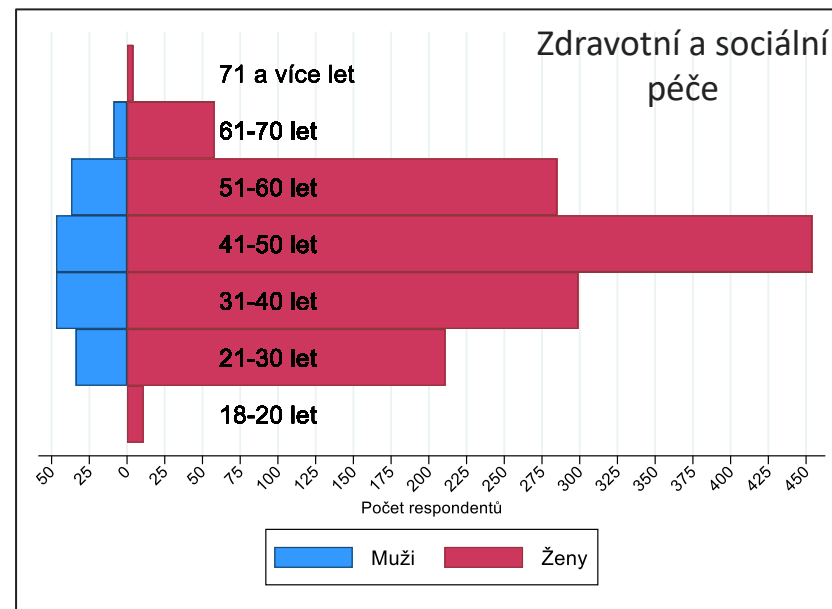
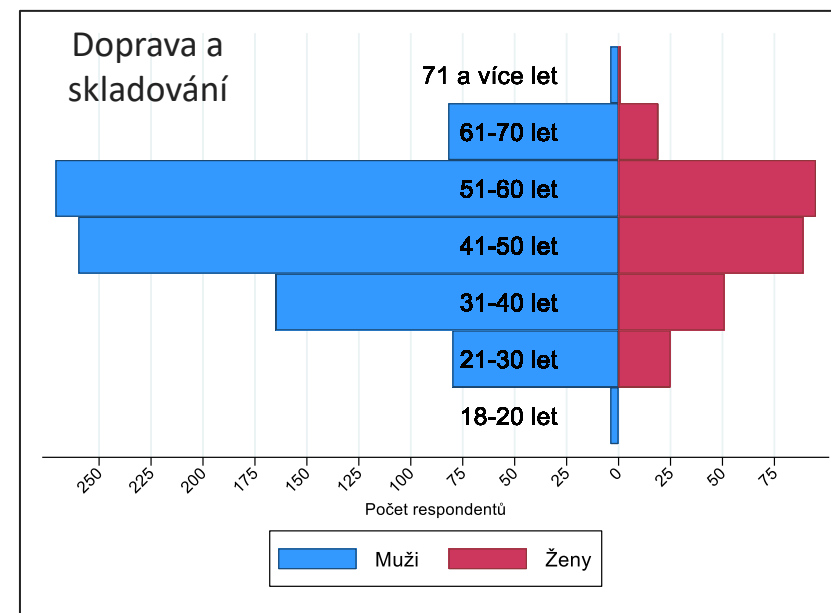
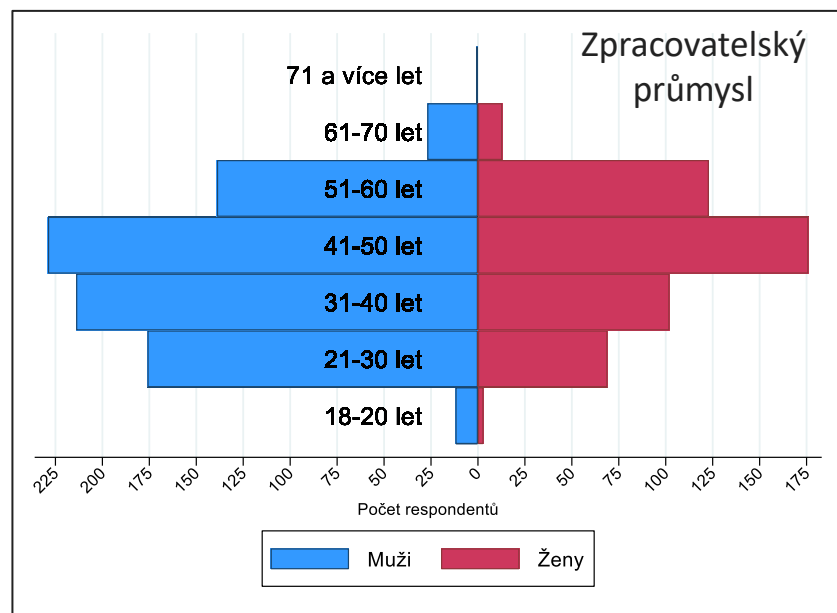
Pohlaví	Muži	1 838	
	Ženy	2 088	
Průměrný věk respondenta		43,6 roku	
Průměrná praxe		11,8 roku	
Nejčtenější profese		Odborní pracovníci v soc. službách (CZ-ISCO3412)	
Pracovní schopnost (WAI)		Vstupní data	Reprezentativní dle odvětví
	Nízká	3,44 %	3,40 %
	Průměrná	21,96 %	27,9 %
	Dobrá	45,80 %	46,7 %
	Vynikající	28,81 %	22,0 %

POPIS PRŮBĚHU SBĚRU DOTAZNÍKŮ WAI

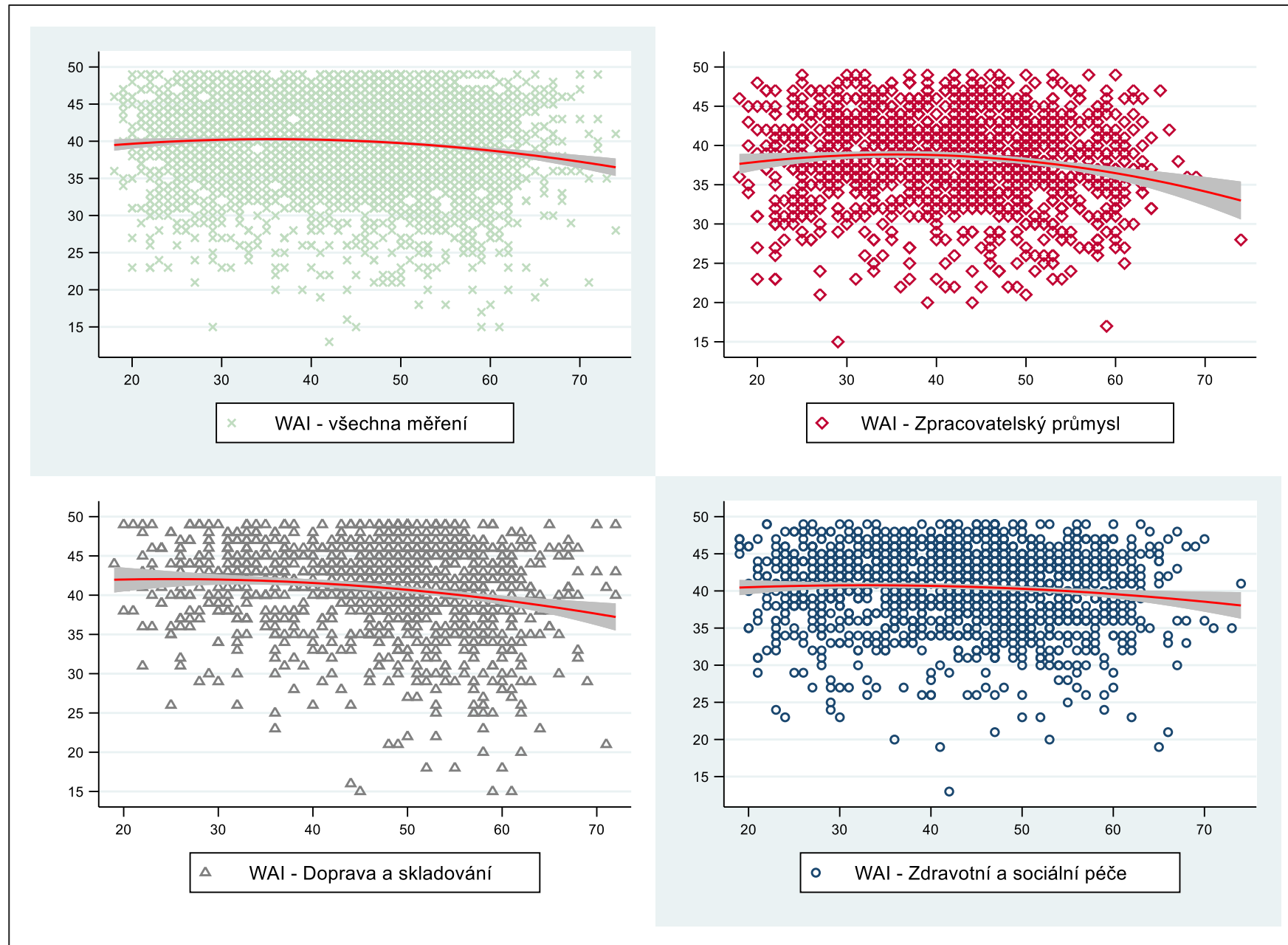
Zdroj: TREXIMA, spol. s r. o. a Age Management, z. s.

STRUKTURA RESPONDENTŮ PODLE VĚKU A POHLAVÍ

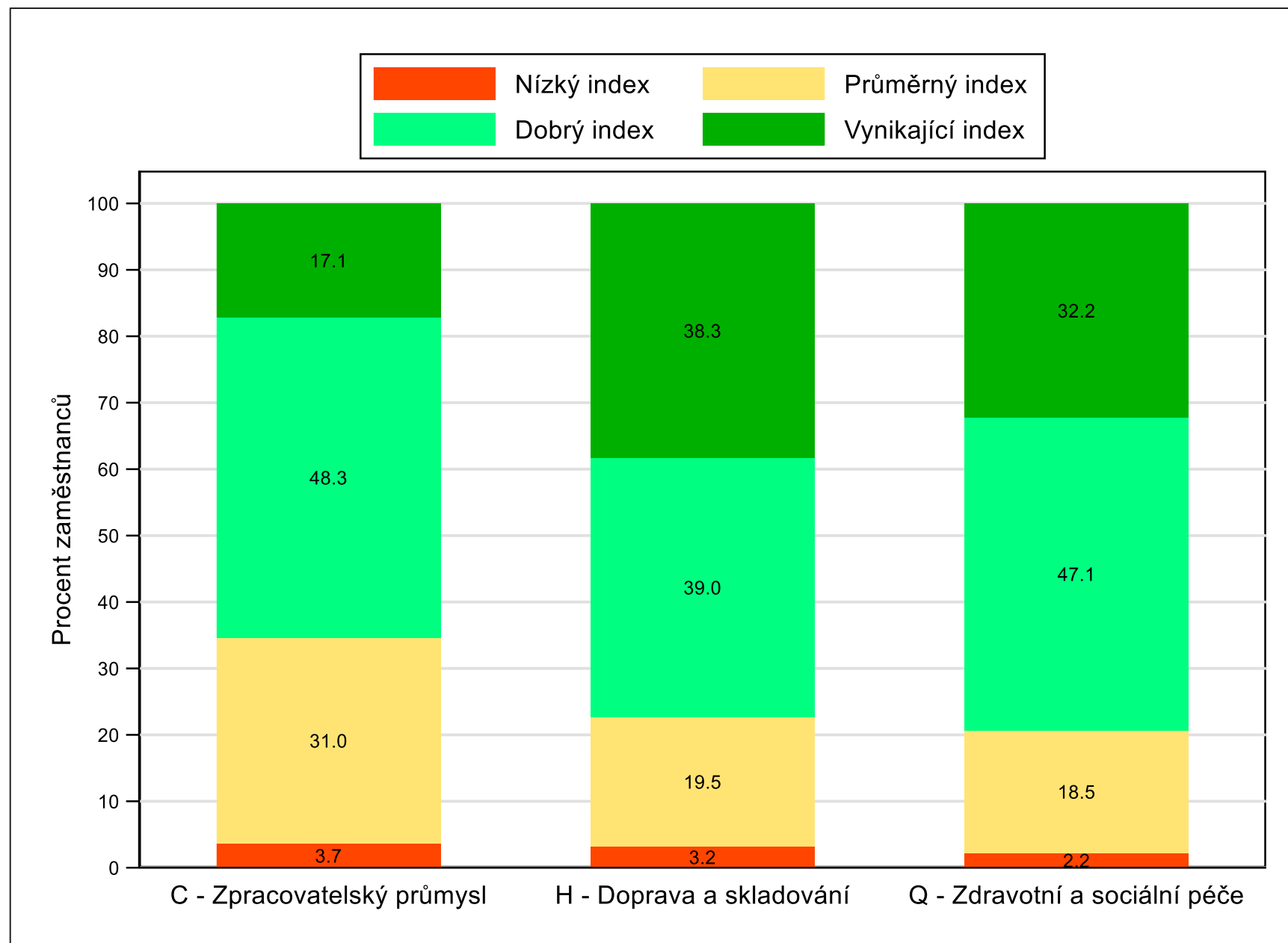

Zdroj: TREXIMA, spol. s r. o. a Age Management, z. s.

TREND PRACOVNÍ SCHOPNOSTI PODLE WAI

TREND PRACOVNÍ SCHOPNOSTI PODLE WAI

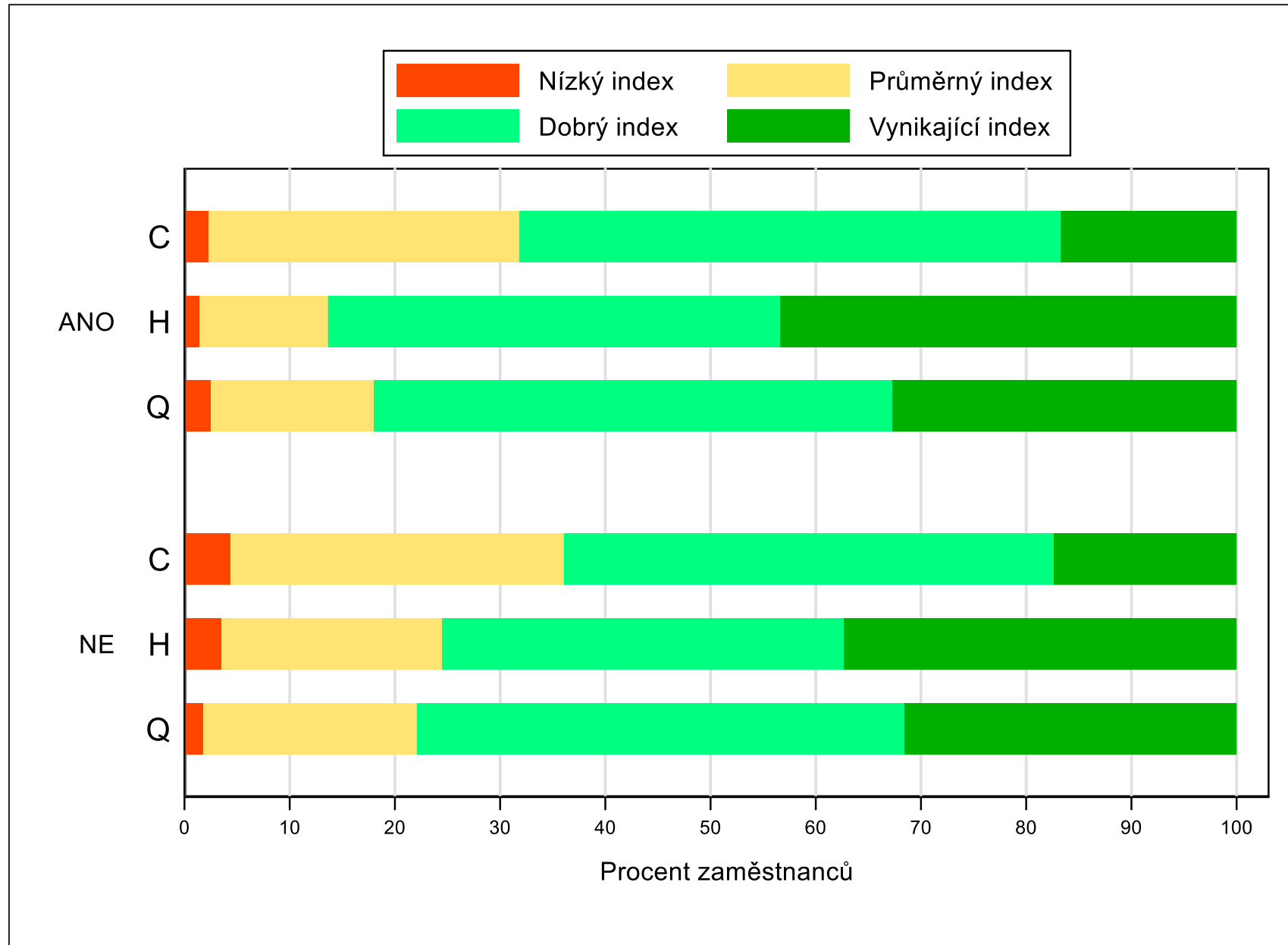
44-49
bodů

37-43
bodů

28-36
bodů

7-27
bodů

PRACOVNÍ SCHOPNOST PODLE POŽADAVKU NA ZPĚTNOU VAZBU

44-49
bodů

37-43
bodů

28-36
bodů

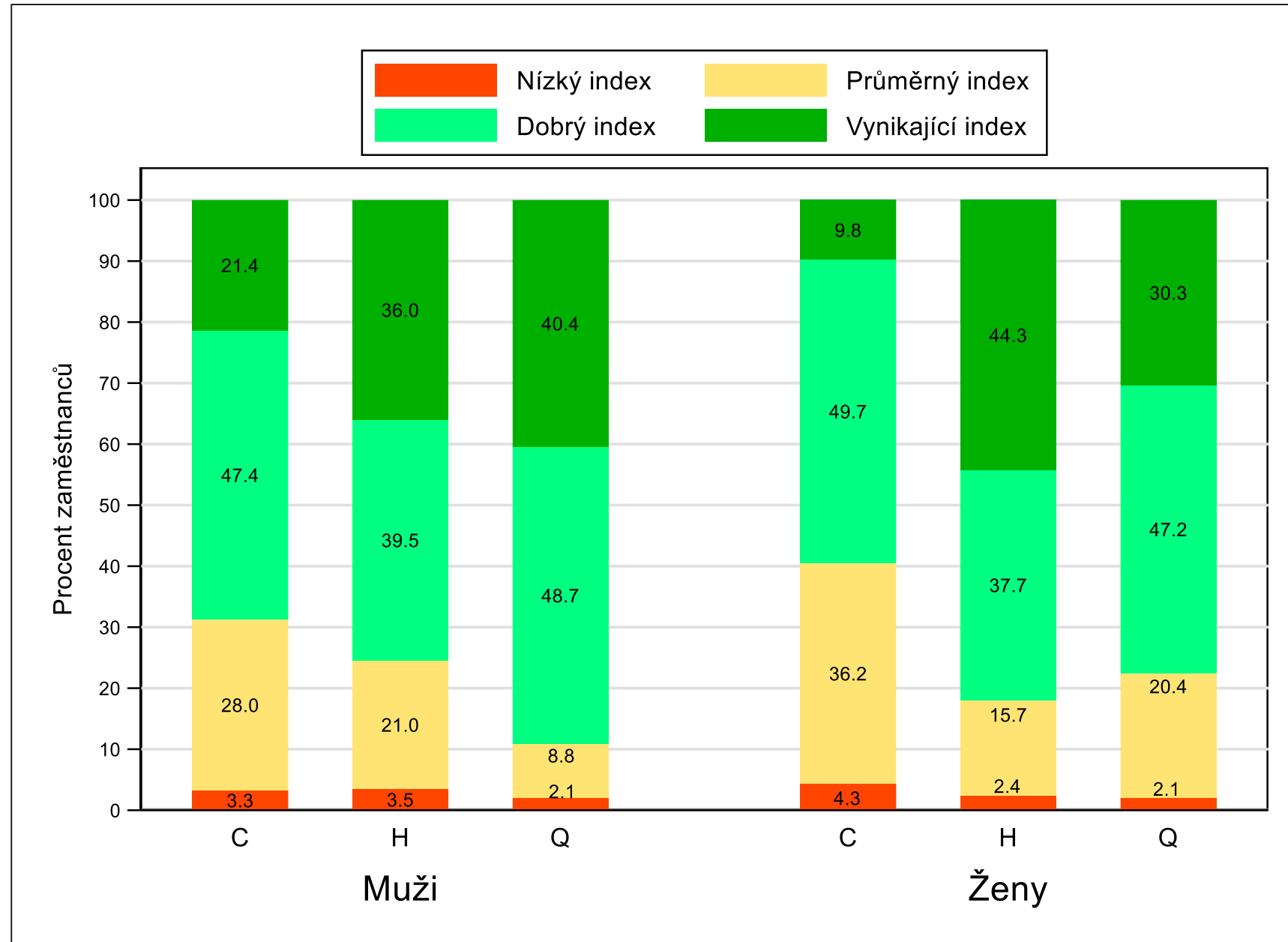
7-27
bodů

Zdroj: TREXIMA, spol. s r. o. a Age Management, z. s.

TREXIMA

PRACOVNÍ SCHOPNOST PODLE POHLAVÍ

44-49
bodů

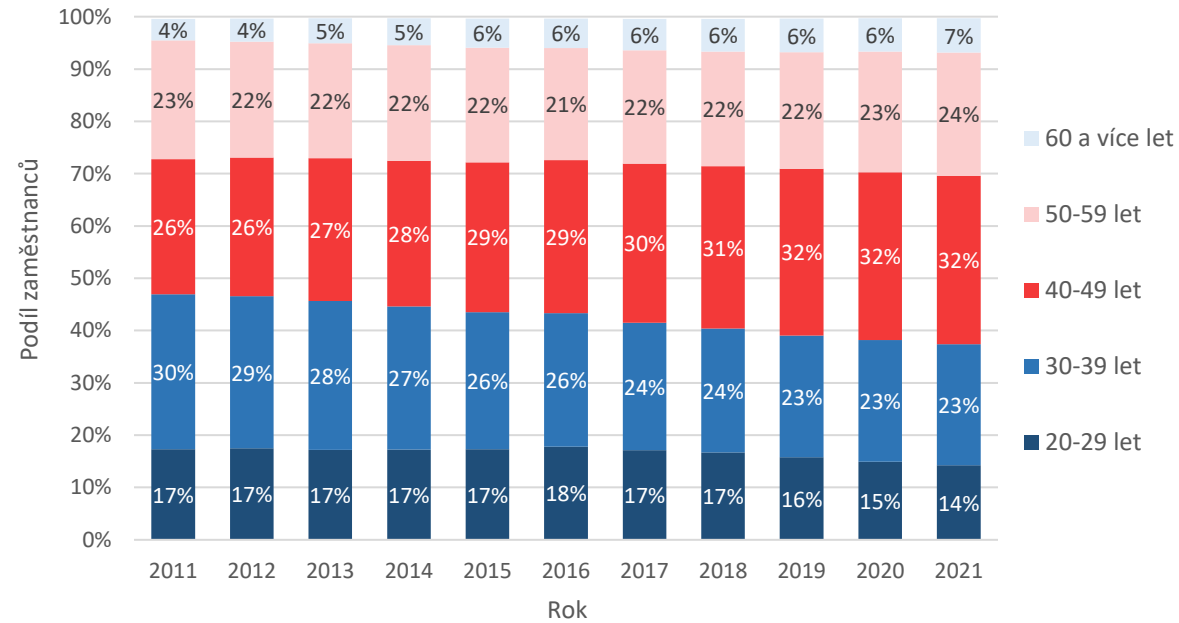
37-43
bodů

28-36
bodů

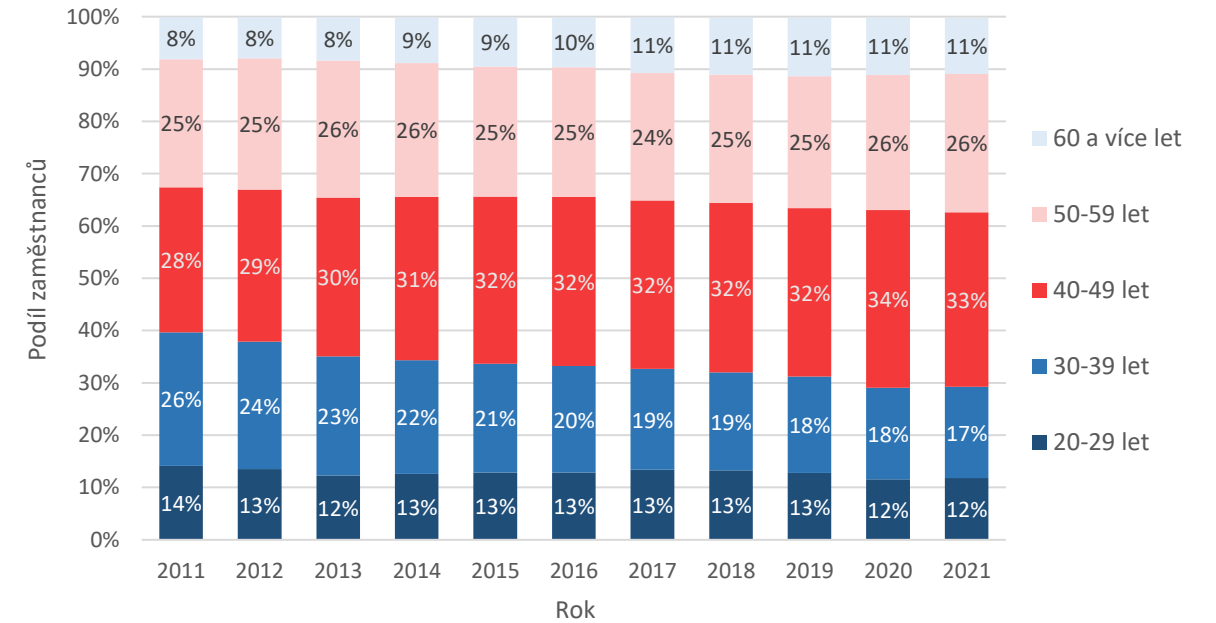
7-27
bodů

ZMĚNY VĚKOVÉ STRUKTURY V ODVĚTVÍCH

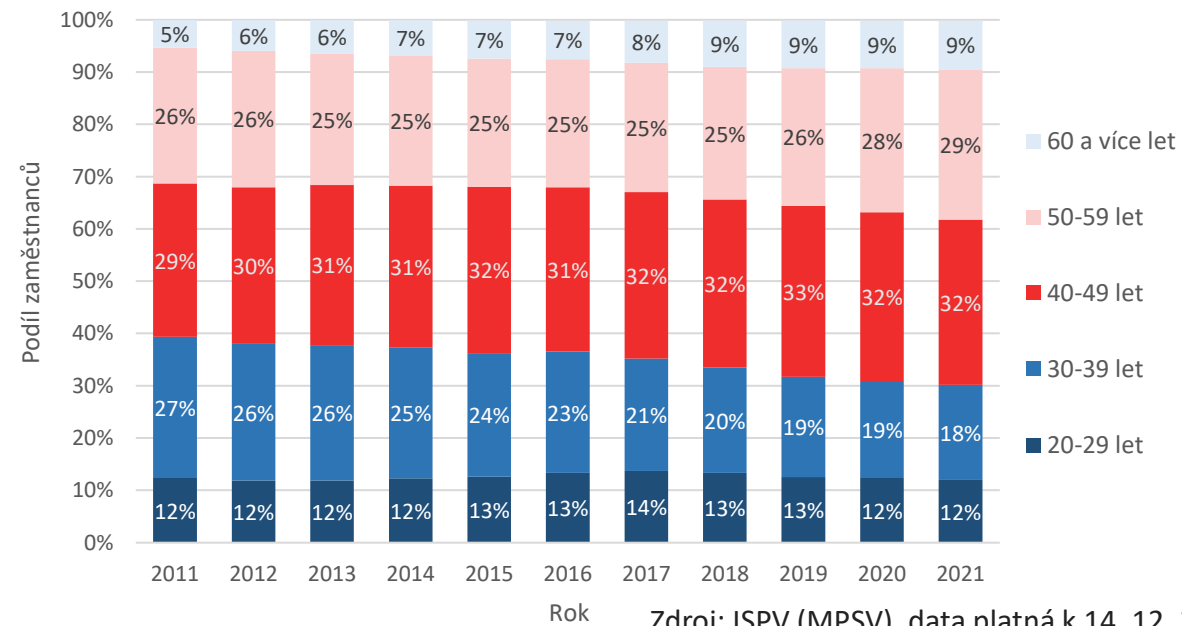
Zpracovatelský průmysl

Zdravotní a sociální péče

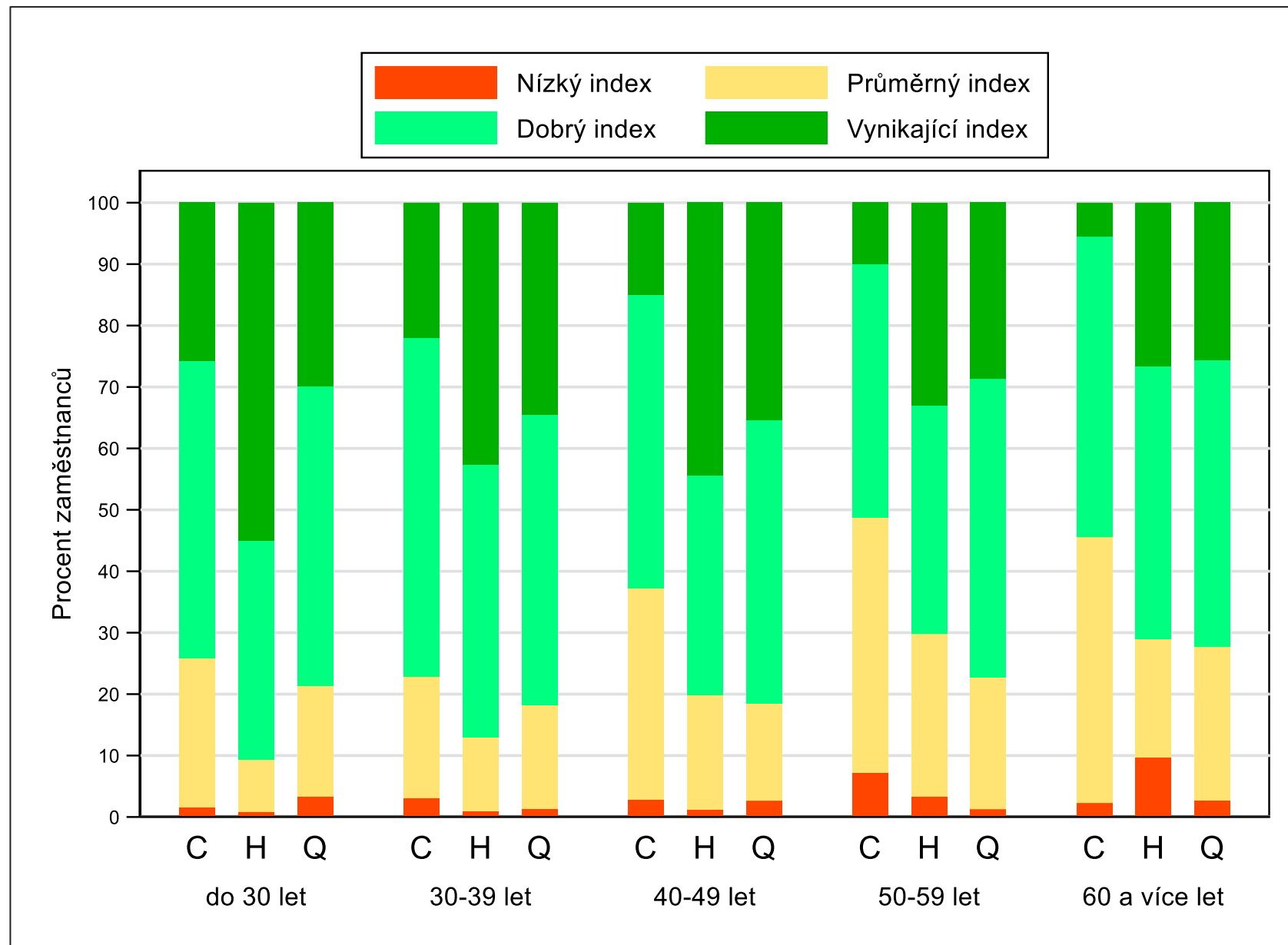

Doprava a skladování

Zdroj: ISPV (MPSV), data platná k 14. 12. 2022.

PRACOVNÍ SCHOPNOST PODLE VĚKOVÝCH SKUPIN A ODVĚTVÍ

44-49
bodů

37-43
bodů

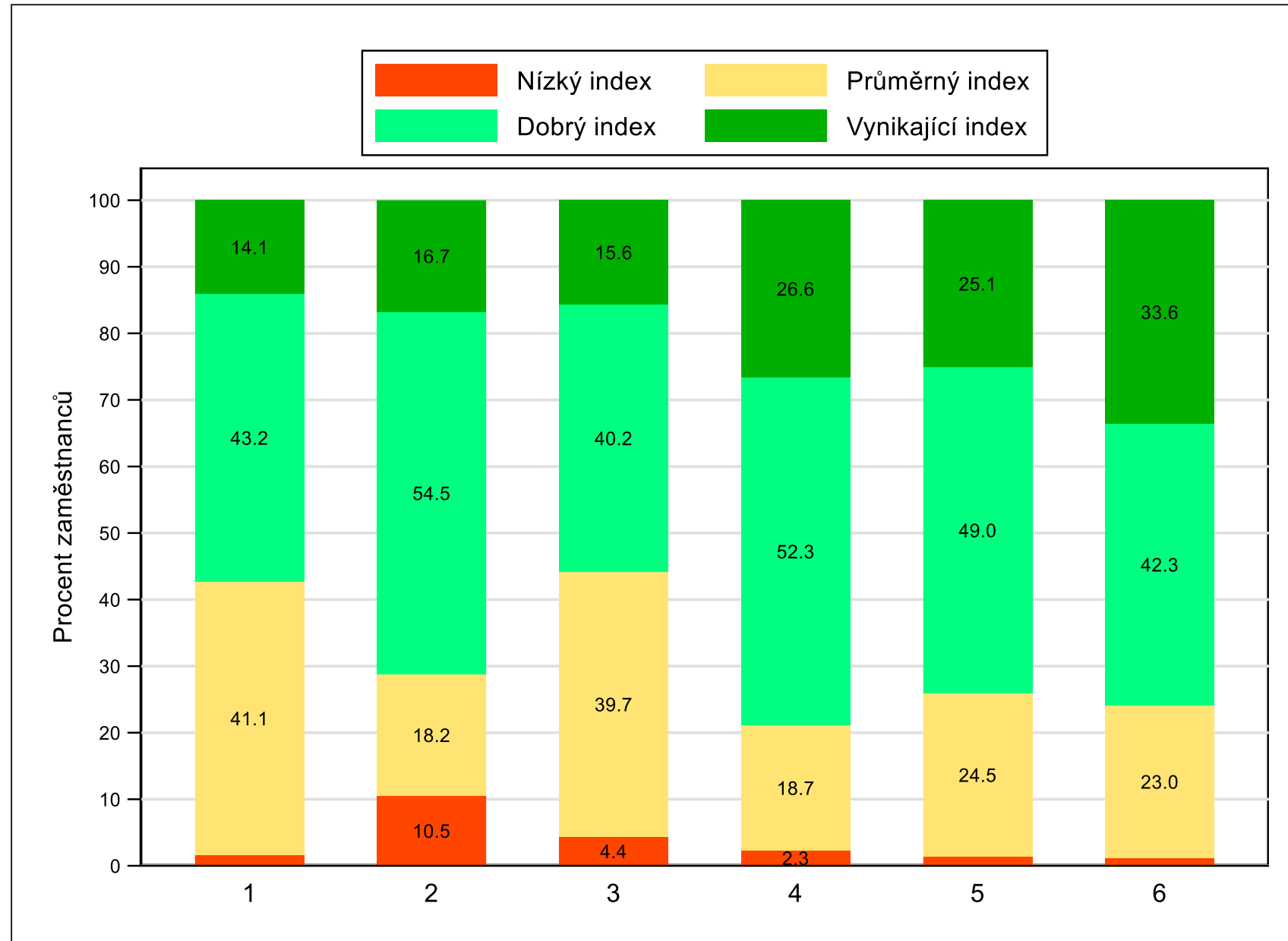
28-36
bodů

7-27
bodů

Zdroj: TREXIMA, spol. s r. o. a Age Management, z. s.

TREXIMA

PRACOVNÍ SCHOPNOST PODLE VZDĚLÁNÍ

44-49 bodů

37-43 bodů

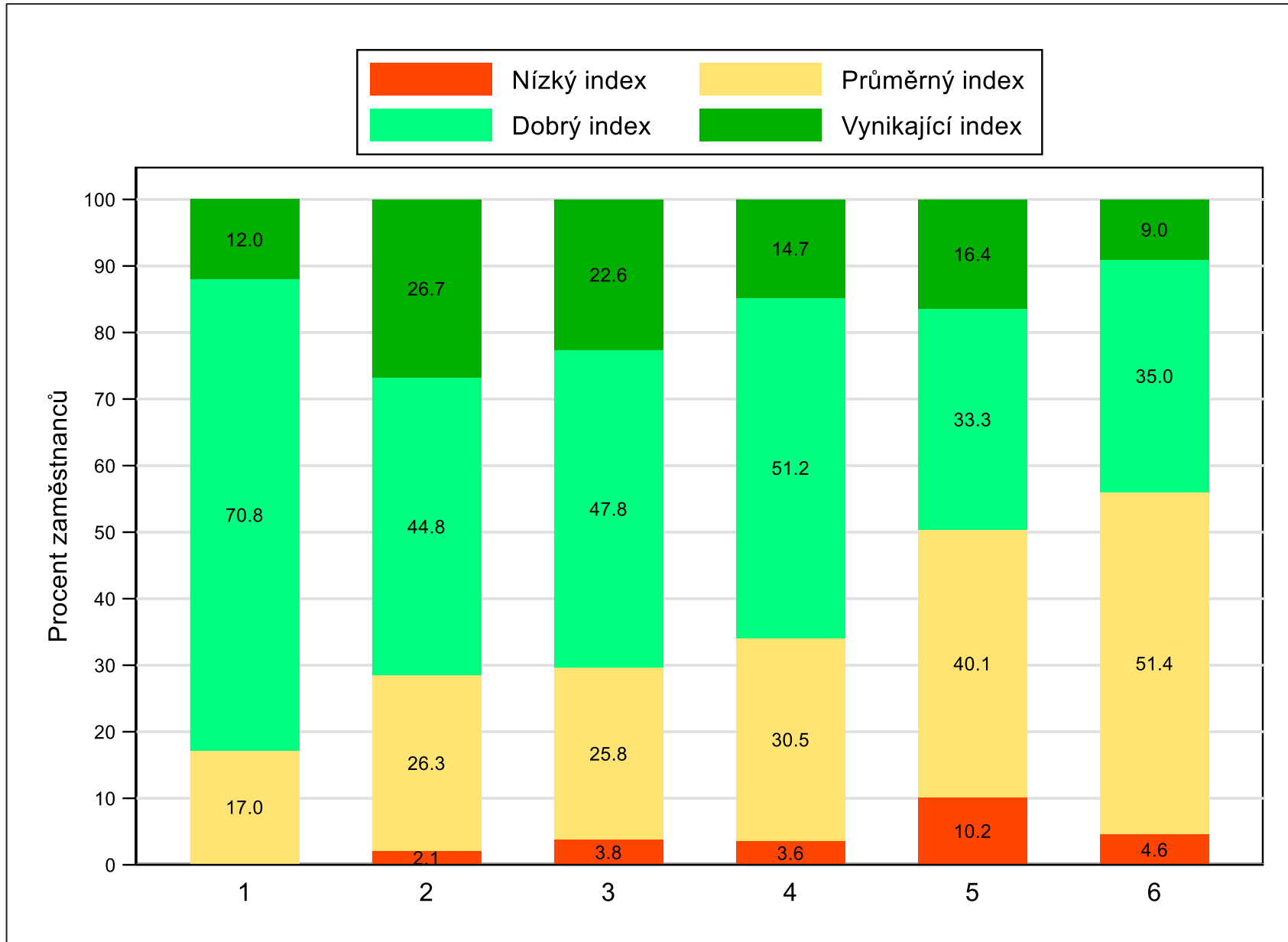
28-36 bodů

7-27 bodů

- 1 – Základní vzdělání,
- 2 – Střední vzdělání (bez výučního listu nebo maturitní zkoušky),
- 3 – Střední vzdělání s výučním listem,
- 4 – Střední vzdělání s maturitní zkouškou,
- 5 – Vyšší odborné vzdělání,
- 6 – Vysokoškolské vzdělání (bakalářské, magisterské, doktorské).

Zdroj: TREXIMA, spol. s r. o. a Age Management, z. s.

PRACOVNÍ SCHOPNOST PODLE BMI INDEXU

44-49 bodů

37-43 bodů

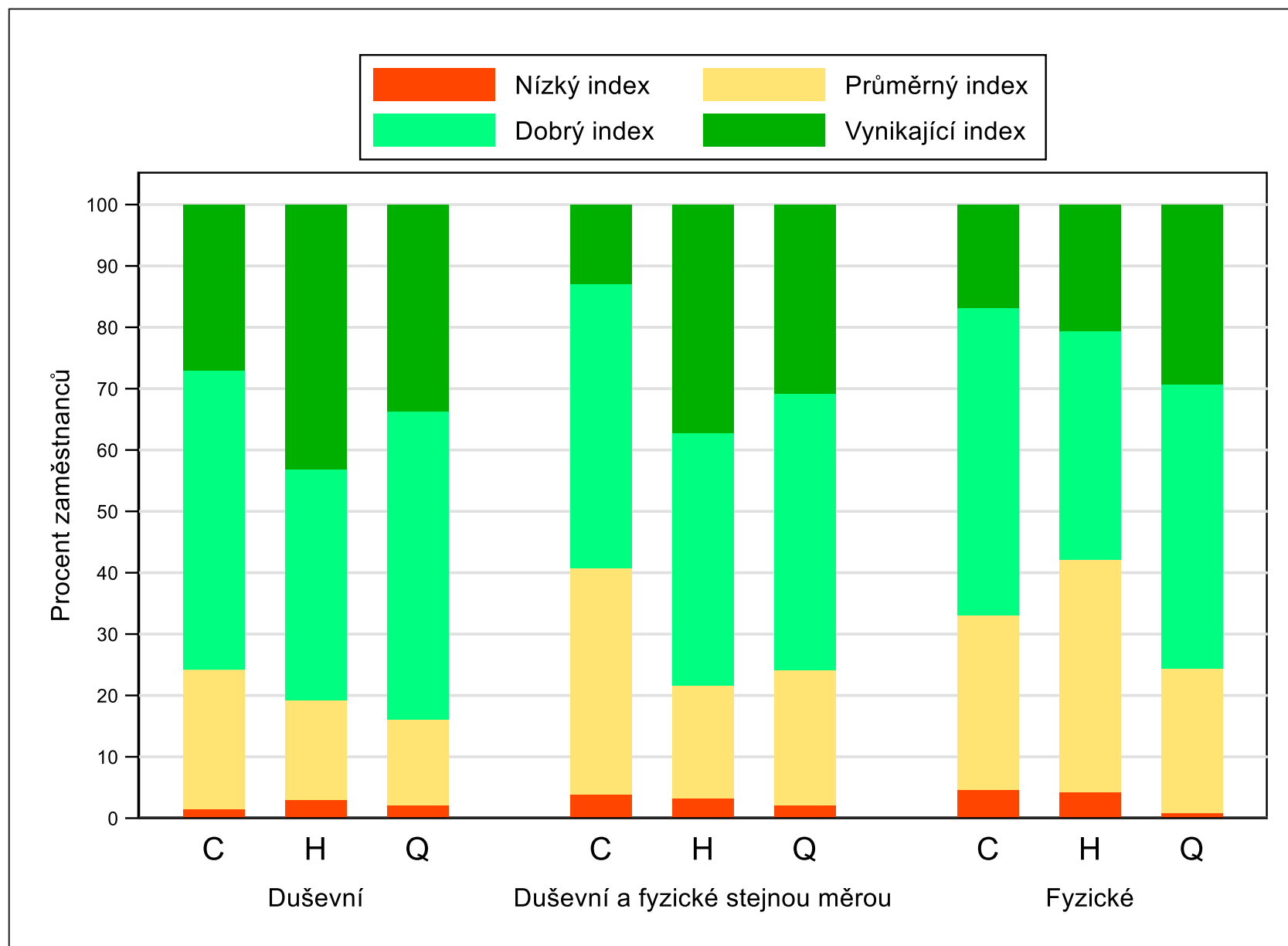
28-36 bodů

7-27 bodů

Označení v obrázku	Kategorie	Hodnota BMI	Zdravotní rizika
1	podváha	méně než 18,5	
2	norma	18,5 - 24,9	minimální
3	nadváha	25,0 - 29,9	nízká
4	obezita 1. stupně	30,0 - 34,9	zvýšená
5	závažná obezita	35,0 - 39,9	vysoká
6	těžká obezita	40,0 a více	velmi vysoká

Zdroj: TREXIMA, spol. s r. o. a Age Management, z. s.

PRACOVNÍ SCHOPNOST PODLE NÁROKŮ NA PRÁCI A ODVĚTVÍ

44-49
bodů

37-43
bodů

28-36
bodů

7-27
bodů

Zdroj: TREXIMA, spol. s r. o. a Age Management, z. s.

TREXIMA

KVANTIFIKACE ZÁSADNÍCH DETERMINANT PRACOVNÍ SCHOPNOSTI

PROMĚNNÉ	WAI celkem	WAI zpracovatelský průmysl	WAI zdravotní a sociální péče	WAI doprava a skladování
KATEGORIE POHLAVÍ				
Ženy	-1.283*** (0.455)	-1.556*** (0.548)	-1.261** (0.502)	0.164 ^{N.S.} (0.583)
KATEGORIE ODVĚTVÍ				
Zdravotní a soc. péče	2.861*** (0.524)			
Doprava a skladování	1.838*** (0.563)			
VĚKOVÁ KATEGORIE				
30-39 let	0.0733 ^{N.S.} (0.627)	0.176 ^{N.S.} (0.734)	0.690 ^{N.S.} (0.634)	-1.063 ^{N.S.} (0.888)
40-50 let	-1.417** (0.616)	-1.620** (0.738)	0.589 ^{N.S.} (0.650)	-1.651** (0.840)
50 a více let	-3.110*** (0.804)	-3.372*** (1.022)	-0.291 ^{N.S.} (0.605)	-3.709*** (0.810)
TŘÍDA CZ-ISCO				
Konstanta	-0.0423*** (0.0136)	-0.0395** (0.0176)	-0.0451*** (0.0161)	-0.0426*** (0.0123)
Počet pozorování	3,926	1,284	1,496	1,146
R-squared	0.125	0.118	0.038	0.077

Pozn.: Robust stand. err. v závorkách. Hvězdičky označují statistickou významnost koeficientu (***) = vysoká statistická významnost s p hodnotou $\leq 0,01$, ** = střední statistická významnost s p hodnotou $\leq 0,05$, * = nízká statistická významnost s p hodnotou $\leq 0,1$, ^{N.S.} = statisticky nevýznamná hodnota s p hodnotou $> 0,1$).

Zdroj: Šetření WAI 2022 (Age Management z. s.), zpracování TREXIMA.

TPOLOGIE JEDNOTLIVCE VYŽADUJÍCÍ POZORNOST V OBLASTI AM

S vyšší pravděpodobností se bude jednat o ženu starší 50 let, manuálně pracující, která má tendenci odejít z odvětví dříve, než je důchodový věk, zaměstnanou zpravidla ve firmě čítající 250-999 zaměstnanců, s výučním listem, kratší pracovní dobou a vyšší tělesnou hmotností.

ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL

- **obsluha stacionárních zařízení a strojů, řidič a obsluha pojízdných zařízení či montážní dělníci.** Pracovní schopnost je **vždy horší u žen**, avšak také muži z tohoto odvětví mají horší pracovní schopnost než muži a ženy v ostatních odvětvích.

DOPRAVA A SKLADOVÁNÍ

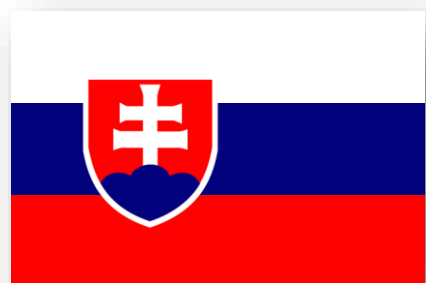
- **muž s typickou profesí řidič a obsluha pojízdných zařízení či kovodělník, strojírenský dělník nebo dělník v příbuzných oborech,** neexistuje statisticky významný rozdíl v pracovní schopnosti mužů a žen v tomto odvětví.

ZDRAVOTNÍ A SOCIÁLNÍ PÉČE

- žena s podobnými obecnými charakteristikami (s výjimkou vzdělání), pracující jako **odborná pracovnice v oblasti zdravotnictví** (příkladem může být zdravotní sestra bez specializace) nebo jako **pracovnice osobní péče v oblasti vzdělávání, zdravotnictví a v příbuzných oblastech** (například pracovnice terénní a ambulantní péče o seniory)

WORK ABILITY INDEX V ZAHRANIČÍ

Příklady dobré praxe ze zahraničí jako jeden z podkladů doporučení pro Českou republiku.

Konkrétní ukázky politik podpory a aplikace WAI ve:

- **Finsku**
- **Rakousku**
- **Slovensku**
- **Německu**
- **Nizozemí**
- **Lucembursku**

WORK ABILITY INDEX V ZAHRANIČÍ - FINSKO

- Ve Finsku metoda „**Index pracovní schopnosti**“ (WAI) vznikla
- V 80. letech min. století se hledala řešení pro očekávané skokové stárnutí pracovníků
- Shoda: „*Udržení pracovní schopnosti během stárnutí je náš společný cíl*“
- **Ukotvení pracovní schopnosti v zákonech** o práci (2002) a o bezpečnosti práce (2003). Cíl zákona o práci: „*zlepšení pracovního prostředí a pracovních podmínek pro zajištění a udržení **pracovní schopnosti** zaměstnanců, jakož i předcházení pracovním úrazům a nemocem z povolání a odstraňování dalších rizik vyplývajících z práce a pracovního prostředí pro fyzické a duševní zdraví zaměstnanců*“ (§1 zákona č. 738/2002).
- Národní program pro stárnoucí pracovníky (1996-2002) implementoval opatření na udržení a podporu pracovní schopnosti. Cíl programu: prodloužit pracovní kariéru, mj. s ohledem na změnu právních předpisů o starobních důchodech, cílících na prodloužení horní hranice věku odchodu do penze na 68 let.
- Národní program pro stárnoucí pracovníky a následná důchodová reforma **zlepšily míru zaměstnanosti starších pracovníků a postoje ke stárnutí.**

WORK ABILITY INDEX V ZAHRANIČÍ – RAKOUSKO I.

- Rakousko (2008) po dohodě vlády, institucí sociálního zabezpečení a sociálních partnerů zahájilo v podnicích preventivní program pro udržení zaměstnanosti, snížení počtu invalidních důchodů a podpoření pracovní schopnosti – „Fit pro budoucnost“
- Úspěch programu vedl k přijetí Zákona o práci a zdraví (2011), jenž zavedl program sekundární a terciární prevence (case-management, rehabilitace a návrat do práce), s názvem „**fit2work**“.
- Cílem zákona je co nejdéle udržet schopnost pracovat, resp. samostatně podnikat u zaměstnaných a nezaměstnaných osob.
- Zákon vytváří podmínky pro poskytování komplexních, nízkoprahově dostupných informací a poradenských aktivit (fit2work je pro uživatele zdarma).
- Fit2work pracuje s nástrojem Index ABI Plus, založeným na WAI.
- Poradenství podle zákona poskytuje cílené informace o otázkách podporujících zdraví v pracovním životě a slouží jako příležitost zasáhnout v rané fázi v případě zdravotních problémů.
- K srpnu 2022 programem prošlo přes 132 000 osob, 1 600 podniků.

WORK ABILITY INDEX V ZAHRANIČÍ – RAKOUSKO II

KLÍČOVÉ PRVKY ZÁKONA O PRÁCI A ZDRAVÍ:

- **Hlavní cílové skupiny:** zaměstnané a nezaměstnané osoby, zaměstnavatelé.
- **Řídící skupina a poradní sbor:** zákon definuje složení, organizační uspořádání a obsah činnosti (členy jsou ministerstva, pojišťovny, ÚP, svaz průmyslu, HK, odbory a další)
- **Povinnost součinnosti:** spolkovým úřadům, institucím sociálního zabezpečení, zastřešujícím organizacích a úřadu práce zákon ukládá povinnost spolupracovat s poskytovateli informací, poradenství a podpory při provádění zákona.
- **Financování:** Zákon určuje instituce financující příslušné služby, stanovuje rozdělení financování mezi nimi a postupy pro určení odpovídajících institucí dle uživatelů služeb.
- **Data:** Zákon určuje data, která mohou být sbírána/zpracovávána, stanovuje právo určitá data získávat (např. od ÚP) a povinnost data předávat. Týká se dat o uživatelích služeb ze zákona.
- **Statistická a vědecká měření:** Zákon stanovuje postupy pro propojení vybraných dat s jinými systémy a organizacemi (např. statistickým úřadem) za účelem uchování a umožnění následných rozsáhlejších vědeckých a statistických šetření.

WORK ABILITY INDEX V ZAHRANIČÍ – DALŠÍ PŘÍKLADY

SLOVENSKO:

WAI implementován do Národního programu aktivního stárnutí (2021-2030):

Zavádění příslušných opatření pro podporu pracovní schopnosti a měření WAI;

Zavedení strategického nástroje řízení lidských zdrojů age managementu v SR (vstupní audit sektorů; individualizované plány zavedení; implementace do praxe; monitoring a poradenství; výstupní a kontrolní audit);

Příprava kvalifikovaných lidských zdrojů pro age management;

Realizace průzkumů pracovní schopnosti zaměstnanců na Slovensku na základě WAI jako základu pro prognózování vývoje pracovní schopnosti zaměstnanců různých profesí v průběhu jejich stárnutí.

NĚMECKO:

Služby na bázi WAI v rámci v programu „*unternehmensWert:Mensch*“ („Hodnota firmy: člověk“) jsou podle velikosti podniku financovány v rozmezí **50-80 % z veřejných prostředků** (ministerstvo práce + ESF). Pilotně ověřeno v letech 2012-2014 na celkem 3000 podnicích, prostřednictvím 36 regionálních poradenských center.

Koncepce jako nízkoprahový program, ve kterém vyškolení procesní konzultanti vytvářejí na míru šité koncepty pro vývoj a návrh moderních a na zaměstnance orientovaných HR strategií v oblastech jako je zdraví, personální řízení atp.

NIZOZEMÍ:

V roce 2007 rozhodlo Ministerstvo soc. věcí a zaměstnanosti o **zavedení konceptu WAI a o používání dotazníku WAI v celostátním měřítku**. Implementace byla v letech 2008-2010 zajištěna dotací.

Aktivity a propagaci WAI zajišťuje síť Blik op Werk (společná organizace zaměstnavatelů a zaměstnanců, obcí, poskytovatelů služeb, agentury UWV a klientských organizací).

Cílovou skupinou jsou i obce (služby v kontextu pracovní integrace a reintegrace).

Měřením WAI již prošlo **přes 400 tis. osob**.

LUCEMBURSKO:

Od roku 2005 používá **WAI v rámci pravidelného sledování zdravotního stavu zaměstnanců ze strany pracovnělékařské služby STM**.

Vznikla rozsáhlá databáze úrovní WAI u pracovníků.

Všechny podniky musí být na STM napojeny.

STM každý rok provádí cca 60 tis. lékařských prohlídek zaměstnanců. Zdravotní dokumentace je od roku 1997 digitalizována.

S podporou ESF se od roku 2005 při prohlídkách používá dotazník WAI. Zaměstnanci vyplní dotazník a odevzdají jej pracovnímu lékaři. Do počítačové dokumentace výsledky následně zadají vyškolení zdravotníci.

ZDROJE

- zahraniční příklady dobré praxe
- konzultace s experty dlouhodobě působícími v oblasti age managementu
- zjištění vyplývající z pilotního měření WAI provedené ve třech rizikových sektorech

ČLENĚNÍ

- **Systemová doporučení** (vyplývají z popsanych zahraničních příkladů dobré praxe a z konzultací)
- Doporučení podle **pater domu pracovní schopnosti**
- **Sektorově nespecifická doporučení** vyplývající z pilotního měření WAI.
- **Sektorově a profesně specifická doporučení** vyplývající z pilotního měření WAI.

SYSTÉMOVÁ DOPORUČENÍ – TEMATICKÉ OKRUHY

1. Age management včetně pracovní schopnosti jako integrální součást národních strategií
2. Legislativní ukotvení konceptu pracovní schopnosti
3. Využívání agregovaných dat o měřeních WAI pro vědecké, statistické a rozhodovací účely
4. Zajištění dostupných informačních a poradenských služeb
5. Nastavení veřejné podpory udržování a rozvoje pracovní schopnosti na individuální a podnikové úrovni
6. Kvalita a rozvoj personálních kapacit v oblasti age managementu

2. Legislativní ukotvení konceptu pracovní schopnosti

2.1. Posílit význam zajišťování a udržování pracovní schopnosti prostřednictvím samostatného zákona nebo prostřednictvím novelizace příslušných částí existující relevantní legislativy (Zákoník práce, část Bezpečnost a ochrana zdraví při práci).

2.2. V rámci zákona vhodně stanovit jeho klíčové parametry, zejména:

- nastavení podmínek pro snadno dostupné informace a poradenství
- určení cílových skupin uživatelů takových služeb, minimálně v rozsahu: zaměstnanci, nezaměstnaní, zaměstnavatelé. Případně určit další specifické skupiny v rámci rehabilitačních a reintegračních programů
- stanovení řídicích a poradních orgánů, určení jejich institucionálního složení reflektujícího skladbu zainteresovaných aktérů
- stanovení součinnosti státních a dalších úřadů a institucí při provádění zákona
- určení způsobu financování informačních, poradenských a podpůrných služeb.

2.3. Při přípravě zákona se inspirovat obsahem a strukturou rakouského Zákona o práci a zdraví, s přihlédnutím k podmínkám aplikovatelnosti zákona v podmínkách ČR.

2.4. Navázat spolupráci s odpovědným rakouským ministerstvem se specifickým cílem hlubšího porozumění postupům a zkušenostem na operativní úrovni.

SYSTÉMOVÁ DOPORUČENÍ – UKÁZKA TÉMA 3

3. Využívání agregovaných dat o měřeních WAI pro vědecké, statistické a rozhodovací účely

- 3.1. Využívat rozsáhlá data o měření pracovní schopnosti jako jeden z klíčových podkladů při stanovování cílených a efektivních politik v oblasti penzijní reformy, právních předpisů o starobních důchodech, možnostech předčasných odchodů do penze atp.
- 3.2. Zajistit využití dat v oblasti pracovní schopnosti pro statistické, vědecké a rozhodovací účely prostřednictvím zákonných ustanovení.
- 3.3. Stanovit postupy a aktéry v oblasti sběru, zpracovávání a poskytování dat, včetně práv a povinností.
- 3.4. Při přípravě zákona se inspirovat obsahem a strukturou rakouského Zákona o práci a zdraví v oblasti nakládání s daty pro vědecké, statistické a rozhodovací účely, s přihlédnutím k podmínkám aplikovatelnosti zákona v podmínkách ČR.
- 3.5. Navázat spolupráci s odpovídajícím rakouským ministerstvem se specifickým cílem hlubšího porozumění postupům a zkušenostem na operativní úrovni.
- 3.6. Navázat systémovou spolupráci s organizací Blik op Werk se specifickým cílem porozumět operativní úrovni realizace vládních opatření založených na použití agregovaných dat pracovní schopnosti nizozemských zaměstnanců.

DOPORUČENÍ PODLE PATER DOMU PRACOVNÍ SCHOPNOSTI

1. Podpora zdraví a funkční kapacity

2. Podpora rozvoje kompetencí

3. Oblast motivace hodnot a postojů

4. Styl vedení pracoviště a pracovní podmínky

DOPORUČENÍ PODLE PATER DOMU PRACOVNÍ SCHOPNOSTI – UKÁZKA OBLAST 1

1. Podpora zdraví a funkční kapacity

- 1.1. Maximální podpora zdraví a zdravého životního stylu všech zaměstnanců organizace, důsledná spolupráce se smluvním lékařem/lékaři, vhodně zvolené benefity pro zaměstnance, které zdraví podporují.
- 1.2. Zvláštní pozornost by měla směřovat do těch věkových kategorií, které vyznačily v dotazníku vyšší hodnoty lékařem diagnostikovaných onemocnění, ale také těm, kteří se často zmiňují o zdravotních problémech doposud neléčených.
- 1.3. Více zaměřit úsilí na preventivní opatření zejména u jiných nemocí a nemocí pohybového aparátu (např. podpora zdravého stravování a pohybových aktivit).
- 1.4. Umožnit komplexní vyšetření zdravotního stavu (širší spektrum krevních testů, podrobné ultrazvukové vyšetření i detailní vyšetření srdce, zátěžové testy) a podporovat „zdravotní balíčky“ (pravidelné měření hodnot tlaku, cukru, BMI, příspěvky na vitamíny, vakcíny, na posílení imunity, doplňky stravy), lze využít i možnosti aplikací v chytrých telefonech).
- 1.5. Zejména u středních věkových skupin je vhodné motivovat zaměstnance k absolvování pravidelných komplexních vyšetření zdravotního stavu.
- 1.6. Podporovat zaměstnance v chápání toho, že odpovědnost za vlastní zdraví je primárně jejich osobní odpovědností, že by se měli starat o vlastní dobrou kondici zdravým životním stylem, sebevzděláváním a dalším rozvojem svých osobnostních dovedností.

SEKTOROVĚ NESPECIFICKÁ DOPORUČENÍ – TEMATICKÉ OKRUHY

1. Plošné rozšíření měření WAI do pilotně ověřovaných a dalších sektorů ekonomiky ČR
2. Prioritizace podle klíčových faktorů ovlivňujících hodnotu indexu WAI
3. WAI v kontextu personální strategie a aplikace doporučení zaměstnavateli
4. Opatření podle velikosti zaměstnavatele
5. Index pracovní schopnosti podle pohlaví
6. Index pracovní schopnosti podle vzdělání
7. Pracovní schopnost a psychický stav zaměstnanců

SEKTOROVĚ NESPECIFICKÁ DOPORUČENÍ - UKÁZKA TÉMA 2

2. Prioritizace podle klíčových faktorů ovlivňujících hodnotu indexu WAI

- 2.1. Při prioritizaci veřejné podpory zjišťování pracovní schopnosti a následných implementačních opatření se zaměřit na sektory a profese, jež jsou charakteristické vysokým zastoupením žen, vysokým podílem pracovníků starších 40 a zejména 50 let a vysokým podílem manuální práce, resp. vysokým podílem pracovníků v méně náročných třídách povolání CZ-ISCO. K tomuto principu lze přihlížet také u případných navazujících pilotních projektů zavádění metody WAI v prostředí ekonomiky ČR.
- 2.2. Na podnikové úrovni přihlížet i k dalším kritériím, jejichž výskyt u pracovníků indikuje zvýšené riziko horších hodnot WAI (např. nižší úroveň vzdělání, vysoký index BMI nebo menší pracovní úvazek).

SEKTOROVĚ A PROFESNĚ SPECIFICKÁ DOPORUČENÍ

1. Zpracovatelský průmysl – sektorově specifická doporučení

2. Zpracovatelský průmysl – profesně specifická doporučení

3. Zdravotní a sociální péče – sektorově specifická doporučení

4. Zdravotní a sociální péče – profesně specifická doporučení

5. Doprava a skladování – sektorově specifická doporučení

6. Doprava a skladování – profesně specifická doporučení

SEKTOROVĚ A PROFESNĚ SPECIFICKÁ DOPORUČENÍ

UKÁZKA ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL

Zpracovatelský průmysl *sektorově specifická doporučení*

- 1.1. Při udržování a zlepšování pracovní schopnosti zaměstnanců ve zpracovatelském průmyslu se zaměřit na opatření v oblasti dodržování bezpečnostních pravidel a zlepšování podmínek na pracovišti. Na úrovni podniku je potřebné zaměřit se například na:
  - adekvátní zajištění ergonomie práce a optimalizace procesního a prostorového uspořádání výroby (téměř 30 % respondentů uvedlo, že trpí onemocněním pohybového aparátu, končetin nebo jiné části těla. Dále 23 % zmínilo, že musí někdy nebo dokonce často zpomalit pracovní tempo nebo změnit způsob výkonu práce)
  - snižování úrovně prašnosti, nedostatečné odvětrávání (14 % respondentů uvedlo onemocnění dýchacích cest)
  - snižování úrovně hluku (16 % pracovníků podle svého názoru trpí neurologickými a smyslovými onemocněními)
  - odpovídající vybavení osobními ochrannými pracovními prostředky
  - školení pro zaměstnance nad rámec povinných školení BOZP, zaměřené na prevenci úrazů typických pro zpracovatelský průmysl: pořezání, úrazy elektrickým proudem, důsledky nebezpečných postupů nebo způsobů práce, důsledky jednání bez oprávnění, nesprávná manipulace s výrobní technikou nebo chemickými látkami aj.
- 1.2. Snižovat podíl monotónní, fyzicky namáhavé práce prostřednictvím zavádění a dalšího rozšiřování automatizace a robotizace ve zpracovatelském průmyslu.
- 1.3. Zvýšenou pozornost věnovat psychickým aspektům práce (respondenti v 19 % případů uvedli, že se u nich vyskytuje psychické onemocnění, což byla druhá nejčastější sebediagnóza zachycená při měření WAI ve zpracovatelském průmyslu).
- 1.4. Minimalizovat nedostatky osobních předpokladů k řádnému pracovnímu výkonu – což je jedna z typických příčin a zdrojů pracovních úrazů ve zpracovatelském průmyslu – např. prostřednictvím pravidelného monitoringu a analýzy subjektivního vnímání souladu kompetencí s pracovními nároky v jednotlivých provozech prostřednictvím strukturovaných průzkumů. Na tomto základě navrhnout opatření ke zlepšení a vyhodnocovat jejich efekt.

SEKTOROVĚ A PROFESNĚ SPECIFICKÁ DOPORUČENÍ

UKÁZKA ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL

Zpracovatelský průmysl *profesně specifická doporučení*

- 2.1. S ohledem na klíčový význam zpracovatelského průmyslu pro ekonomiku a zaměstnanost v ČR dále rozšířit měření pracovní schopnosti v tomto sektoru s cílem identifikovat další potenciální rizikové skupiny zaměstnání a konkrétní zaměstnání.
- 2.2. Ze skupin zaměstnání, jež bylo možné z důvodu splnění publikačních kritérií analyzovat, se zvláště zaměřit na podporu pracovní schopnosti skupiny zaměstnání, jež jsou pro zajištění konkurenceschopnosti zpracovatelského průmyslu klíčové. Patří k nim Specialisté v oblasti vědy a techniky a Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky, v nichž celkový odhadovaný počet zaměstnanců s nízkou a průměrnou pracovní schopností činí 33 000 osob.
- 2.3. Dále je třeba zaměřit se na početně silně zastoupené třídy zaměstnání, charakteristické střední a nižší úrovní kvalifikace, u nichž mohou mít aktivity na podporu pracovní schopnosti silný plošný dopad. Jedná se o skupiny zaměstnání Obsluha stacionárních strojů a zařízení, Montážní dělníci výrobků a zařízení, Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příb. oborech a také Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech. Celkový odhadovaný počet pracovníků z těchto skupin s nízkou a průměrnou pracovní schopností činí 190 600 osob.
- 2.4. Skupina zaměstnání Řidiči a obsluha pojízdných zařízení není sice pro zpracovatelský průmysl charakteristická, nicméně je nezastupitelná a poměrně silně zastoupená. Cílená opatření na podporu pracovní schopnosti řidičů a obsluhy pojízdných zařízení mohou zvláště pomoci odhadovaným 22 600 osobám s nízkým a průměrným indexem WAI.
- 2.5. Pomocným pracovníkům může pomoci podpora a asistence, zaměřená na kontaktování lékaře a zajištění odborné diagnózy nemocí. Tato skupina vykazuje s nárůstem nejvyšší počet sebediagnóz (téměř 4 typy onemocnění), zatímco počet lékařem podchycených diagnóz je poloviční, což indikuje významné riziko neléčených nemocí.
- 2.6. Z konkrétních zaměstnání, jež na základě stanovených publikačních kritérií bylo možné zařadit do studie, je třeba se zvláště zaměřit na profese Skladníci, obsluha manipulačních vozíků, Montážní dělníci mechanických zařízení a Kvalitáři a testovači výrobků, laboranti (kromě potravin a nápojů).

Ing. Jan Šulák, Ph.D.
Tel.: +420 702 182 789
E-mail: sulak@trexima.cz
TREXIMA, spol. s r.o.

Mgr. Marcel Navrátil
Tel.: +420 724 341 624
E-mail: navratil@trexima.cz
TREXIMA, spol. s r.o.

Děkujeme za pozornost